

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΟΜ(92) 512 τελικό
Βρυξέλλες, 7 Δεκεμβρίου 1992

Τρίτη έκθεση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
σχετικά με το τρίτο κοινοτικό πρόγραμμα ανταλλαγών νέων εργαζομένων

1985 - 1991

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

.1

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ
3. ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΩΝ
4. ΕΘΝΙΚΟΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ
5. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
7. ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΝΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ PETRA II
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ
 - Παράρτημα 1: Οργανωτές ανταλλαγών
 - Παράρτημα 2: Χρηματοδότηση του προγράμματος
 - Παράρτημα 3: Χρηματοδότηση σχεδίων
 - Παράρτημα 4: Βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σχέδια
 - Παράρτημα 5: Γεωγραφική κατανομή
 - Παράρτημα 6: Κλαδική κατανομή
 - Παράρτημα 7: Γενικά χαρακτηριστικά συμμετεχόντων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1 Το "Τρίτο κοινό πρόγραμμα με σκοπό να ενθαρρυνθούν οι ανταλλαγές νέων εργαζομένων μέσα στην Κοινότητα" ήταν η τελευταία φάση του παλαιότερου προγράμματος ανταλλαγών νέων που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1964. Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο με την απόφασή του της 13ης Δεκεμβρίου 1984⁽¹⁾ που καλύπτει χρονικά την περίοδο 1985-1990. Η απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1992⁽²⁾ παράτεινε το τρίτο κοινό πρόγραμμα για ένα ακόμη έτος μέχρι το τέλος του 1991 και από την 1η Ιανουαρίου 1992 οι δραστηριότητες ανταλλαγών νέων εργαζομένων χρηματοδοτούνται μέσω του προγράμματος PETRA II σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1991⁽³⁾.
- 1.2 Η Επιτροπή παρουσίασε ήδη δύο εκθέσεις σχετικά με το πρόγραμμα, το 1987 και το 1989. Η παρούσα έκθεση καλύπτει όχι μόνο τα τελευταία δύο χρόνια του προγράμματος αλλά και όλη την τρίτη φάση και εκθέτει το πλαίσιο της μελλοντικής κοινοτικής χρηματοδότησης των ανταλλαγών νέων εργαζομένων στα πλαίσια του προγράμματος PETRA II.
- 1.3 Το πρόγραμμα ανταλλαγών νέων εργαζομένων στόχευε στην παροχή ευκαιριών στους νέους για τη συμμετοχή τους σε ένα κοινοτικό σχήμα προσφέροντας μια εμπειρία συνθηκών διαβίωσης και εργασίας σε άλλα κράτη μέλη και καλλιεργώντας τις δεξιότητες, τις απαραίτητες για την επαγγελματική ζωή του ενήλικου, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης επαγγελματικών γνώσεων και πρακτικών δεξιοτήτων καθώς, επίσης, και τις ικανότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας μεταξύ ατόμων με διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο. Επέτρεψε, ακόμη, στους συμμετέχοντες να ανακαλύψουν κοινά ενδιαφέροντα με νέους από άλλα κράτη μέλη και, προπάντων, να αναπτύξουν την συνειδητοποίηση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας.
- 1.4 Το τρίτο κοινό πρόγραμμα δεν σκόπευε να προσφέρει στους νέους βασική επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία σε άλλο κράτος μέλος, αλλά κυρίως να συμπληρώσει την κατάρτιση και την εμπειρία που είχαν ήδη αποκτήσει στη χώρα τους.
- 1.5 Το πρόγραμμα απευθυνόταν σε πολίτες των κρατών μελών, ηλικίας μεταξύ 18 και 28 ετών, οι οποίοι είτε απασχολούνταν είτε ήταν διαθέσιμοι για απασχόληση και οι οποίοι διέθεταν βασική επαγγελματική κατάρτιση ή είχαν παρόμοια επαγγελματική εμπειρία.
- 1.6 Οι ανταλλαγές κυμαίνονταν από τις βραχυπρόθεσμες, διάρκειας 3 εβδομάδων έως 3 μηνών, περιλαμβανομένων και των επισκέψεων μελέτης, των τοποθετήσεων σε θέσεις εργασίας και μιας σύντομης εμπειρίας στο εργασιακό περιβάλλον έως τις μακροπρόθεσμες διάρκειας 4-16 μηνών, με αντικείμενο, κυρίως, τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας που έπονταν προπαρασκευαστικών κύκλων σπουδών σε θέματα γλώσσας και επαγγελματικού προσανατολισμού.

(1) 84/636/ΕΟΚ ΕΕ L 331, 19.12.84

(2) 90/268/ΕΟΚ ΕΕ L 156, 21.06.90

(3) 91/387/ΕΟΚ ΕΕ L 214, 02.08.91

- 1.7 Η Επιτροπή παρείχε σε κάθε συμμετέχοντα χρηματοδότηση με τη μορφή εβδομαδιαίας κατ' αποκοπή συνεισφοράς στην οποία συμπεριλαμβανόταν και μια επιπρόσθετη συνεισφορά σχετική με το κόστος εκμάθησης της γλώσσας και αποζημίωση μέχρι το 75% των εξόδων για διεθνή ταξίδια.

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- 2.1 Η απόφαση του Συμβουλίου καθόρισε το ευρύτερο πλαίσιο του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των βασικών στόχων, των κριτηρίων επιλεξιμότητας και της φύσης των ανταλλαγών που επρόκειτο να οργανωθούν και η Επιτροπή προσδιόρισε σαφώς τους κανόνες και τις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του. Από το 1988, το Γραφείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τις Ανταλλαγές Νέων παρείχε τεχνική βοήθεια στην Επιτροπή για την εφαρμογή του προγράμματος. Σε κάθε κράτος μέλος, ένας εκπρόσωπος της κυβέρνησης ενεργούσε ως εθνικός συντονιστής του προγράμματος.

3. ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΩΝ

- 3.1 Οι οργανωτές ανταλλαγών ήταν υπεύθυνοι για την οργάνωση και την πραγματοποίηση των ανταλλαγών και με αυτόν τον τρόπο αποτέλεσαν το σημαντικότερο στοιχείο του διαρθρωτικού πλαισίου που υποστηρίχθηκε από την Κοινότητα. Η σχέση μεταξύ της Επιτροπής και κάθε οργανωτή καθοριζόταν από συμβάσεις οι οποίες κάλυπταν τα επιμέρους σχέδια ανταλλαγής. Αυτές οι συμβάσεις καθόριζαν τις συνθήκες πραγματοποίησης των ανταλλαγών, τις υποχρεώσεις του φορέα ή της ομάδας που συμμετείχε και τις χρηματοδοτικές ευθύνες.
- 3.2 Οι περισσότεροι από τους οργανωτές ανταλλαγών ανήκαν σε δύο κατηγορίες: σε αυτούς που λειτουργούσαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο – και οι οποίοι αργότερα ανήλθαν στο 25% της συνολικής συμμετοχής – και σε αυτούς που λειτουργούσαν κυρίως σε εθνικό επίπεδο, αλλά η δράση τους είχε αποκτήσει μια κοινοτική διάσταση. Οι οργανωτές συμμετείχαν κυρίως σε προγράμματα ανταλλαγής, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή σε ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών σχεδίων που απευθύνονταν σε ομάδες – στόχους προερχόμενους από συγκεκριμένους επαγγελματικούς ή βιομηχανικούς κλάδους και είχαν δημιουργήσει ένα δίκτυο με σκοπό την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων. Αυτό το ευρύ φάσμα οργανισμών αντανakλάται στην ποικιλία των κλάδων στους οποίους έχουν διεξαχθεί ανταλλαγές στα πλαίσια του προγράμματος.
- 3.3 Οι συνεδριάσεις με τους κύριους οργανωτές ανταλλαγών πραγματοποιούνταν τακτικά σε όλη τη διάρκεια του τρίτου κοινού προγράμματος με σκοπό να συζητηθούν διοικητικά και χρηματοδοτικά θέματα του προγράμματος, να εξετασθεί η ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και να ανταλλάγουν απόψεις σχετικά με το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής της περαιτέρω ανάπτυξης των ανταλλαγών νέων εργαζομένων.
- 3.4 Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1985–1988, ο αριθμός των οργανωτών ανταλλαγών κυμάνθηκε μεταξύ 18 και 22, αλλά μετά το 1989, κατά το οποίο υπήρχαν περίπου 29 οργανωτές ανταλλαγών, ο αριθμός τους αυξήθηκε εντυπωσιακά στους 45 το 1990 και, τελικά, στους 59 το 1991.

4

Αυτή η αύξηση αντανakλά, εν μέρει, τον αντίκτυπο που είχε το πληροφοριακό υλικό, το σχετικό με το πρόγραμμα ανταλλαγής νέων εργαζομένων που διανεμήθηκε ευρύτερα από το 1988 και μετά και, επίσης, τον πολύ υψηλό και συνεχώς αυξανόμενο αριθμό νέων εργαζομένων που θα ήθελαν να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα.

Βλ. Παράρτημα 1.

4. ΕΘΝΙΚΟΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- 4.1 Η Επιτροπή επιζητούσε, ιδιαίτερα, οι οργανωτές ανταλλαγών να έρχονται σε επαφή με τους εθνικούς συντονιστές με σκοπό να συζητήσουν σχέδια ανταλλαγών και για το λόγο αυτό οι οργανωτές όφειλαν να στέλνουν ένα αντίγραφο κάθε πρότασης σχεδίου που υποβαλλόταν στην Επιτροπή στους αντίστοιχους εθνικούς συντονιστές.
- 4.2 Πραγματοποιήθηκαν ορισμένες συνεδριάσεις με εθνικούς συντονιστές κατά τη διάρκεια του τρίτου κοινού προγράμματος με σκοπό να τους ενημερώσουν σχετικά με τις εξελίξεις και να συζητήσουν μαζί τους για τη λειτουργία του προγράμματος.

5. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

5.1 Χρηματοδότηση του προγράμματος

- 5.1.1 Το τρίτο κοινό πρόγραμμα άρχισε να εφαρμόζεται μέσα σε κλίμα οικονομικής ύφεσης και μεγάλης ανεργίας και οι επιπτώσεις των παραγόντων αυτών στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, γενικά, και των νέων εργαζομένων, ειδικά, σε συνδυασμό με ένα εξαιρετικά μικρό προϋπολογισμό της τάξης των 2 MECU το 1985 εμπόδισε την ανάπτυξη του προγράμματος στην αρχική του φάση. Αυτήν την κατάσταση, απεικόνισε και ο σχετικά χαμηλός αριθμός συμμετεχόντων (1309, σύμφωνα με εκτιμήσεις) εκείνο το χρόνο.
- 5.1.2 Από το 1986 έως το 1988, ο ετήσιος προϋπολογισμός του προγράμματος παρέμεινε στο ύψος των 4,5 MECU επιτρέποντας έτσι περιορισμένη μόνο αύξηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής οι οποίοι ανήλθαν σε 2.676 συνολικά το 1988.
- 5.1.3 Το 1989, ο προϋπολογισμός αυξήθηκε σε 5 MECU, το 1990, σε 5,5 MECU και το 1991, σε περίπου 6 MECU. Κατά τη διάρκεια των τριών αυτών ετών, ο αριθμός των συμμετεχόντων μειώθηκε από ένα σύνολο 2.768 το 1989, σε 2.644 το 1990 και σε 2.567 το 1991. Αυτή η πτώση οφειλόταν, εν μέρει, σε αύξηση των κατ' αποκοπή συνεισφορών ανά συμμετέχοντα και ανά εβδομάδα κατά 10 ECU, επιτρέποντας έτσι την αύξηση της παροχής ανά συμμετέχοντα και ανά εβδομάδα και, εν μέρει, σε μια αύξηση του αριθμού των αποκαλούμενων μεσοπρόθεσμων σχεδίων διάρκειας τριών μηνών (11-13 εβδομάδες), ως αποτέλεσμα της πολιτικής της Επιτροπής που ευνοούσε τα σχέδια αυτά έναντι των βραχυχρόνιων σχεδίων, με βάση τα ευρήματα της έρευνας του 1989 τα οποία έδειξαν ότι τα μεσοπρόθεσμα σχέδια συνδύαζαν τους στόχους των βραχυπρόθεσμων και των μακροπρόθεσμων ανταλλαγών ενώ παράλληλα εξαλείφονταν πολλές από τις δυσχέρειες που εμφανίζονταν στις μακροπρόθεσμες ανταλλαγές.

- 5.1.4 Κατά τη διάρκεια του τρίτου κοινού προγράμματος, η Επιτροπή αρνήθηκε τη χρηματοδότηση ενός μεγάλου αριθμού σχεδίων ανταλλαγών για λόγους προϋπολογισμού. Αυτή η κατάσταση έγινε ιδιαίτερα αισθητή τα τελευταία χρόνια του προγράμματος μετά τη διανομή σε όλη την Κοινότητα πληροφοριακού υλικού το 1988, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με το πρόγραμμα μέσα στην Κοινότητα και την επακόλουθη αύξηση της ζήτησης. Ωστόσο αυτή η κατάσταση πρέπει να αξιολογηθεί με βάση το γεγονός ότι αναπτύχθηκαν άλλα κοινοτικά προγράμματα τα οποία προβλέπουν επίσης δυνατότητες ανταλλαγής νέων εργαζομένων.

Βλ. Παράρτημα 2.

5.2 Χρηματοδότηση των σχεδίων

- 5.2.1 Η χρηματική ενίσχυση που παρεχόταν με το τρίτο κοινό πρόγραμμα είχε πάντοτε το χαρακτήρα κινήτρου για την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων εργαζομένων στην Κοινότητα και δεν αποσκοπούσε ποτέ στο να καλύψει όλα τα έξοδα κάθε σχεδίου ανταλλαγών παρόλο που αυτό συνέβαινε τα πρώτα χρόνια του προγράμματος.
- 5.2.2 Εντούτοις, από το 1988, η συνεισφορά της ΕΚ, υπολογιζόμενη ως ποσοστό του συνολικού κόστους των ανταλλαγών, μειώθηκε από 83% σε 71% το 1991. Αυτή η μείωση επιβεβαιώνει το γεγονός ότι, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια του προγράμματος, οι οργανωτές ανταλλαγών εξασφάλιζαν όλο και περισσότερο άλλες πηγές χρηματοδότησης εκτός από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- 5.2.3 Οι πληροφορίες για το κόστος των ανταλλαγών δείχνουν ότι το μέσο κόστος, υπολογιζόμενο στη βάση εβδομαδιαίας κατ' αποκοπή συνεισφοράς ανά συμμετέχοντα, υπερδιπλασιάσθηκε την περίοδο 1985-1991 ανερχόμενο σε 122 ECU το 1985 και σε 261 ECU το 1991. Οι μακροπρόθεσμες ανταλλαγές σημείωσαν τη σημαντικότερη αύξηση, από ένα μέσο όρο 95 ECU ανά συμμετέχοντα και ανά εβδομάδα το 1985 σε 204 ECU το 1991.
- 5.2.4 Αυτή η απότομη αύξηση μπορεί να ερμηνευτεί με την επιδείνωση του γενικού οικονομικού κλίματος το οποίο κατέστησε δυσκολότερο για τους οργανωτές ανταλλαγών να εξασφαλίσουν αμοιβόμενες μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας και κατά συνέπεια αύξησε την ανάγκη παροχής επιδομάτων, αποζημιώσεων, κλπ. στους συμμετέχοντες.

Βλ. Παράρτημα 3.

5.3 Βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σχέδια

- 5.3.1 Όπως ορίζεται ρητά στην απόφαση του Συμβουλίου, τα σχέδια ανταλλαγών διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμα (3 εβδομάδες - 3 μήνες) και σε μακροπρόθεσμα (4 - 16 μήνες) σχέδια· κάθε κατηγορία έχει τους δικούς της ιδιαίτερους στόχους μέσα στις γενικότερες κατευθυντήριες γραμμές.
- 5.3.2 Ήδη από την έναρξη του τρίτου κοινού προγράμματος, επικράτησαν τα βραχυπρόθεσμα σχέδια που αντιπροσώπευαν το 69% των ανταλλαγών το 1985. Αυτή η τάση ενισχύθηκε με την πάροδο των ετών και τα μακροπρόθεσμα σχέδια αντιπροσώπευαν μόνο το 15% των συνολικών σχεδίων το 1991.

5.3.3 Αυτή η εξέλιξη ήταν το αποτέλεσμα παραγόντων όπως:

6

- . η αυξανόμενη δυσκολία εξεύρεσης θέσεων εργασίας γενικά και ιδιαίτερα για τους πολίτες των άλλων κρατών μελών,
- . η απροθυμία των ήδη απασχολούμενων νέων να αφήσουν τη θέση εργασίας τους έστω και προσωρινά, για να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα,
- . η αύξηση των μεσοπρόθεσμων ανταλλαγών, συνήθως διάρκειας 11-13 εβδομάδων, οι οποίες εμπίπτουν στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων σχεδίων.

Βλ. Παράρτημα 4.

5.4 Γεωγραφική κατανομή

5.4.1 Η συμμετοχή στις ανταλλαγές νέων εργαζομένων, κατά τη διάρκεια του τρίτου κοινού προγράμματος, ήταν αυξημένη στο κέντρο της Κοινότητας και ειδικά στις περιοχές των τριών κυριότερων γλωσσών (Βρετανικά νησιά, Γερμανία και Γαλλία), αν και η συμμετοχή από άλλες περιοχές της Κοινότητας αυξανόταν σταθερά λόγω του γεγονότος ότι η Επιτροπή έδωσε ελαφρά προτεραιότητα στα σχέδια που απευθύνονταν σε νέους που προέρχονταν από περιφερειακές ή μειονεκτούσες περιοχές.

5.4.2 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι τα πολυμερή σχέδια (σχέδια στα οποία συμμετέχουν περισσότερα από τρία κράτη μέλη) των οποίων την εφαρμογή, κατά κανόνα, ανέλαβαν οργανωτές που λειτουργούσαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν τα σχέδια εκείνα τα οποία, συνήθως, αφορούσαν τους περισσότερους νέους από περιφερειακές περιοχές της Κοινότητας, διαδραματίζοντας με αυτόν τον τρόπο σημαντικό ρόλο στην αποκατάσταση αυτής της ανισόρροπης κατανομής.

5.4.3 Η Επιτροπή επιδίωξε επίσης να εξασφαλίσει μια γενική ισορροπία μεταξύ του αριθμού των νέων εργαζομένων που το κάθε κράτος μέλος δέχτηκε και του αριθμού των νέων που απέστειλε στο εξωτερικό στο πλαίσιο των ανταλλαγών. Αυτή η αρχή της ισορροπίας εφαρμόστηκε στην πλειονότητα των ανταλλαγών.

Βλ. Παράρτημα 5.

5.5 Κλαδική κατανομή

5.5.1 Αν και τα τέσσερα πρώτα χρόνια του τρίτου κοινού προγράμματος, οι ανταλλαγές στους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς ανέρχονταν στο 50% περίπου όλων των ανταλλαγών η διατηρούμενη αύξηση των σχεδίων στον τριτογενή τομέα τα τελευταία τρία χρόνια σε 80% ήταν αποτέλεσμα της ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα της οικονομίας της Κοινότητας γενικά.

5.5.2 Τα ξενοδοχεία, τα εστιατόρια και ο τουρισμός παρέμειναν οι κυρίαρχοι κλάδοι σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος λόγω, πιθανόν, της παράδοσης της διεθνικής επαγγελματικής κινητικότητας στους κλάδους αυτούς, ακολουθούμενοι από τις υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, τις πολιτιστικές και τις υπηρεσίες αναψυχής. Εμφανίστηκαν όμως και άλλοι κλάδοι στον

7
τρίτογενή τομέα, όπως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (περιλαμβανομένης της ραδιοτηλεόρασης), ο τραπεζικός τομέας, το μάρκετινγκ, οι εισαγωγές/εξαγωγές και οι διοικητικές και γραμματειακές υπηρεσίες.

Βλ. Παράρτημα 6.

5.6 Γενικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων

- 5.6.1. Με την έγκριση του τρίτου κοινού προγράμματος, κατέστη δυνατό οι άνεργοι νέοι να πάρουν και αυτοί μέρος στις ανταλλαγές. Η σταθερή αύξηση της συμμετοχής της ομάδας αυτής κατά τη διάρκεια του προγράμματος από ένα υπολογιζόμενο 20% το 1985 έως σχεδόν 65% το 1991 επιβεβαιώνει το γεγονός ότι με την συνεχώς αυξανόμενη ανεργία των νέων υπήρχε πραγματική ανάγκη να προσφερθεί σε άνεργους νέους η ευκαιρία να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία μέσω της συμμετοχής τους σε ανταλλαγές νέων εργαζομένων.
- 5.6.2. Συχνά, τα σχέδια ανταλλαγών επικεντρώνονταν απευθείας στους άνεργους με το συγκεκριμένο σκοπό να τους προσφέρουν την (πρώτη) πρακτική επαγγελματική εμπειρία, την τόσο σημαντική για τις περαιτέρω προοπτικές απασχόλησής τους.
- 5.6.3. Μια άλλη προτεραιότητα του προγράμματος ήταν η παροχή ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες. Το 1985, οι γυναίκες αποτελούσαν το 40% όλων των συμμετεχόντων στις ανταλλαγές σύμφωνα με εκτιμήσεις. Εντούτοις, μόλις το 1987 επιτεύχθηκε ο στόχος της ισότητας και οι γυναίκες αποτέλεσαν περίπου το 51%. Αυτή η τάση της αυξημένης συμμετοχής των γυναικών συνεχίστηκε σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος και το 1991 οι γυναίκες αποτελούσαν πλέον την πλειοψηφία, αντιπροσωπεύοντας το 59% όλων των συμμετεχόντων.
- 5.6.4. Αυτή η αντιστροφή της αναλογίας συμμετοχής ανδρών και γυναικών μπορεί να ερμηνευτεί με την παράλληλη αύξηση των σχεδίων ανταλλαγών στον τρίτογενή κλάδο και ιδιαίτερα στον τομέα ξενοδοχείων/εστιατορίων και στις γραμματειακές και διοικητικές υπηρεσίες - τομείς στους οποίους παραδοσιακά απασχολούνται περισσότερες γυναίκες παρά άνδρες.
- 5.6.5. Επίσης, σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, η Επιτροπή ενθάρρυνε τη συμμετοχή των γυναικών σε ανταλλαγές σε τομείς νέων τεχνολογιών και σε μη παραδοσιακούς κλάδους και σε ορισμένες περιπτώσεις χρηματοδότησε σχέδια για γυναίκες στους κλάδους εκείνους στους οποίους κυριαρχούν οι άνδρες.
- 5.6.6. Με την πάροδο των ετών, ένας αυξανόμενος αριθμός σχεδίων απευθυνόταν είτε σε άτομα με ειδικές ανάγκες γενικά είτε περιέλαβε άμεσα νέους εργαζομένους με ειδικές ανάγκες ή με δυσκολίες μάθησης. Η Επιτροπή χαιρέτισε αυτή την εξέλιξη και κατέβαλε προσπάθεια για την παροχή ειδικής χρηματοδότησης όπου χρειαζόταν. Επιπλέον, νέοι εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες έλαβαν μέρος σε άλλα σχέδια μαζί με σωματικά ικανούς συμμετέχοντες.

Βλ. Παράρτημα 7.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

6.1 Το 1988, πραγματοποιήθηκε μια ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου των εκθέσεων που υποβλήθηκαν από τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της περιόδου 1985-1987. Αυτή η ανάλυση ήταν μια πρώτη πειραματική μελέτη η οποία επέτρεψε τον προσδιορισμό ορισμένων τάσεων σχετικά με την επίδραση των ανταλλαγών στους συμμετέχοντες.

6.2 Μια εκτίμηση του αντικτύπου του προγράμματος στους συμμετέχοντες διεξήχθη το 1989 - "Έρευνα επί των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων των ανταλλαγών" - η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ ενός τυχαίου δείγματος του 18% των συμμετεχόντων στα σχέδια του 1987. Εξετάστηκαν τέσσερα διαφορετικά επίπεδα αποτελέσματος σε πλήρη αντιστοιχία με τους στόχους του προγράμματος:

1. Ο αντίκτυπος στην κατάσταση εργασίας· η ανάπτυξη του ατόμου σε επαγγελματικό επίπεδο.
2. Οι αλλαγές στο επίπεδο του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος.
3. Η ανάπτυξη της συνειδητοποίησης προβλημάτων σε σχέση με την ευρωπαϊκή πολιτική.
4. Τα αποτελέσματα στα προσωπικά μελλοντικά σχέδια και στην προσωπική ανάπτυξη.

6.3 Τα κύρια ευρήματα της έρευνας μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

6.3.1 . Το 1/4 των συμμετεχόντων έλαβε μέρος στις ανταλλαγές αμέσως μετά την ολοκλήρωση της επαγγελματικής κατάρτισης ενώ περίπου οι μισοί είχαν ήδη εργαστεί λίγα χρόνια. Για το 1/3 των συμμετεχόντων, η ανταλλαγή ήταν η πρώτη τους διαμονή στο εξωτερικό.

6.3.2 . Το 1/3 των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το βασικό κίνητρο συμμετοχής ήταν η επιθυμία να αναπτύξει τις επαγγελματικές του γνώσεις. Ένα εντυπωσιακό εύρημα, από την άποψη αυτή, ήταν ότι μόνο το 15% των συμμετεχόντων σε μακροπρόθεσμα σχέδια (διάρκειας μεγαλύτερης των τριών μηνών) δήλωσε τους επαγγελματικούς λόγους ως βασικό κίνητρο λέγοντας ότι η γνωριμία άλλης ευρωπαϊκής χώρας και η τελειοποίηση της ικανότητας ξένης γλώσσας ήταν οι αποφασιστικοί παράγοντες, ενώ περίπου οι μισοί συμμετέχοντες σε σχέδια διάρκειας τριών εβδομάδων δήλωσαν τους επαγγελματικούς ως κύριους λόγους .

6.3.3 . "Ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών συμβαδίζει με τη διάρκεια της ανταλλαγής".

Συνολικά, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 87% ήταν σε μεγάλο βαθμό ικανοποιημένοι αλλά τα αρνητικά σχόλια επικεντρώνονταν στα σχέδια διάρκειας τριών εβδομάδων. Το συμπέρασμα είναι ότι πρόκειται περί άριστου μοντέλου αν χρησιμοποιηθεί ως "αρχική εισαγωγή" σε διάφορα θέματα άλλων χωρών συμπεριλαμβανομένων και των επαγγελματικών, ενώ το μοντέλο των μακροπρόθεσμων σχεδίων προσφέρεται περισσότερο για την κατάρτιση και βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων.

- 6.3.4 . Γενικά, οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι η πρακτική επαγγελματική εμπειρία είχε θετικό αντίκτυπο όσον αφορά την εργασία στην πατρίδα και ο αντίκτυπος αυτός αυξανόταν ανάλογα με τη διάρκεια του σχεδίου (το 1/3 των συμμετεχόντων σε σχέδια διάρκειας τριών εβδομάδων και περίπου το μισό των συμμετεχόντων στα σχέδια διάρκειας 1-3 μηνών και στα μακροπρόθεσμα σχέδια).
- 6.3.5 . Όσον αφορά τη συνειδητοποίηση της ευρωπαϊκής διάστασης και το ενδιαφέρον για την ευρωπαϊκή πολιτική, το 68,8% όλων των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το ενδιαφέρον του είχε αυξηθεί. Και πάλι, οι συμμετέχοντες στα μακροπρόθεσμα σχέδια διέφεραν σημαντικά από τους άλλους στο ζήτημα αυτό δεδομένου ότι σε ποσοστό 80,7% δήλωσαν ότι το ενδιαφέρον τους είχε αυξηθεί.
- 6.3.6 . Τελικά, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 96%, "σήμερα, κάποιο χρόνο μετά την εμπειρία τους", θα συμβούλευαν τους άλλους να πάρουν μέρος σε μια τέτοια ανταλλαγή γεγονός που δείχνει τη μεγάλη αξία την οποία αποδίδουν στο πρόγραμμα ανταλλαγής νέων εργαζομένων οι παλαιότεροι συμμετέχοντες.
- 6.4. Σε συνέχεια του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 1990 το οποίο "καλούσε την Επιτροπή να συντάξει μια έκθεση ... που να παρουσιάζει για κάθε κράτος μέλος και περιφέρεια την ηλικία, το φύλο, το επίπεδο εκπαίδευσης και την κοινωνική κατηγορία των νέων που απέκτησαν πρόσβαση στα κοινοτικά προγράμματα", πραγματοποιήθηκε μια έρευνα μεταξύ αυτών που είχαν λάβει μέρος σε ανταλλαγές νέων εργαζομένων κατά τη διάρκεια της περιόδου από 1ης Ιανουαρίου 1989 μέχρι 30ης Σεπτεμβρίου 1990.
- 6.5 Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έδωσαν τα ακόλουθα ενδεικτικά στοιχεία:
- 6.5.1 . Η μέση ηλικία των συμμετεχόντων ήταν 23,7 χρόνια αλλά με ορισμένες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία συμμετέχοντες προέρχονταν από τη Γερμανία (μέση ηλικία 24,8) και οι νεότεροι από το Ηνωμένο Βασίλειο (μέση ηλικία 22,3)
- 6.5.2 . Η αναλογία συμμετοχής ανδρών/γυναικών διέφερε από την αναλογία που καταγράφηκε στην έρευνα του 1987 στο ότι τώρα το 56% των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες σε σύγκριση με το 49% του 1987.
- 6.5.3 . Αντιπροσωπεύονταν σχεδόν όλες οι περιφέρειες της Κοινότητας με τη μεγαλύτερη όμως συμμετοχή να παρατηρείται στις περιφέρειες των Piemonte/Val d' Aosta, Ιταλία (5,8%)• Grand Lisboa, Πορτογαλία (4,7%)• Nordrhein/Westphalen, Γερμανία (4%)• Ireland-East (3,1%)• και Levant, Ισπανία (3%).
- 6.5.4 . Η οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων ποίκιλλε πολύ μεταξύ των κρατών μελών, αλλά γενικά οι συμμετέχοντες δεν είχαν δικές τους οικογένειες. Οι περισσότεροι έμεναν ακόμα με τους γονείς τους (52%) αλλά οι γυναίκες ήταν εκείνες που, σε μεγαλύτερο ποσοστό, δεν έμεναν με τους γονείς τους• έμεναν είτε μόνες τους είτε με κάποιον άλλον, ενώ οι άνδρες, σε ποσοστό 60%, έμεναν με τους γονείς τους.

- 6.5.5 . Τα στοιχεία της κατάστασης απασχόλησης έδειξαν ότι μόνο το 73% των συμμετεχόντων θεωρούσαν τους εαυτούς τους είτε πλήρως απασχολούμενους (55%) και μερικά απασχολούμενους (9%) είτε άνεργους (9%). Οι υπόλοιποι επισήμαιναν ότι, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο, συμμετείχαν σε δραστηριότητες οι οποίες στόχευαν στην ανάπτυξη των επαγγελματικών τους ικανοτήτων, π.χ. περαιτέρω κατάρτιση.
- 6.5.6 . Το επαγγελματικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων κάλυπτε όλους τους επαγγελματικούς τομείς και περιελάμβανε διαφορετικά επίπεδα προσόντων και έδειξε ότι οι κατώτερες κατηγορίες εργαζομένων είχαν σχετικά μικρή εκπροσώπηση. Η συνολικά καλύτερα εκπροσωπούμενη κατηγορία ήταν αυτή των τεχνητών με πολλά προσόντα και των ειδικευμένων εργαζομένων με 17%.

7. ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΝΕΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ PETRA II

- 7.1 Στο υπόμνημα σχετικά με την "Ορθολογική οργάνωση και συντονισμό των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης σε κοινοτικό επίπεδο" της 21ης Αυγούστου 1990⁽⁴⁾, η Επιτροπή παρουσίασε την πρότασή της για τη συγχώνευση των προγραμμάτων PETRA και ανταλλαγών νέων εργαζομένων. Ο στόχος της πρότασης ήταν να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αξία της κατάρτισης και στις εμπειρίες ανταλλαγής τόσο για τους νέους που βρίσκονται σε στάδιο αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης όσο και για τους νέους εργαζομένους μέσω της προσφοράς ενός ενιαίου πλαισίου για κοινοτική δράση προς υποστήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων.
- 7.2 Η απόφαση του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1991⁽⁵⁾ με την οποία εγκρίνεται το πρόγραμμα PETRA II για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1992 μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1994 καθορίζει το περιεχόμενο για την οργάνωση των ανταλλαγών νέων εργαζομένων σύμφωνα με τη Δράση 1β του προγράμματος:
- 7.2.1 Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νέους εργαζομένους ηλικίας μέχρι και 27 ετών, μόνιμους κατοίκους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας οι οποίοι απασχολούνται ή είναι διαθέσιμοι στην αγορά εργασίας και έχουν λάβει αρχική επαγγελματική κατάρτιση ή διαθέτουν πρακτική επαγγελματική εμπειρία.
- 7.2.2 Οι τοποθετήσεις σε άλλο κράτος μέλος στοχεύουν στην παροχή νέας επαγγελματικής εμπειρίας ή εμπειρίας κατάρτισης έτσι ώστε να προωθηθεί η ενημέρωση του εργατικού δυναμικού της κοινότητας μέσω της παροχής διαφορετικού εργασιακού περιβάλλοντος και της εμπειρίας διαβίωσης σε άλλο κράτος μέλος προσθέτοντας έτσι μια ευρωπαϊκή διάσταση στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση.

(4) Εγγρ. COM 90/334/ΕΟΚ

(5) 91/387/ΕΟΚ ΕΕ L 244, 02.08.91

7.2.3 Οι τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας πρέπει

- . να οργανώνονται με βάση γραπτές συμφωνίες μεταξύ συμμετεχόντων και/ή των εργοδοτών τους και του οργανισμού υποδοχής. η συμφωνία πρέπει να περιλαμβάνει ακριβή περιγραφή των σκοπών, του περιεχομένου και των μεθόδων κάθε τοποθέτησης.
- . να πιστοποιούνται δεόντως από τον οργανισμό ή άλλο αρμόδιο φορέα στη χώρα υποδοχής.
- . να στοχεύουν σε συγκεκριμένους επαγγελματικούς τομείς, σχετικούς με επαγγελματική κατάρτιση ή με νέες επαγγελματικές δεξιότητες.
- . να έπονται κατάλληλου προγράμματος, γλωσσικής και πρακτικής προετοιμασίας.

7.2.4 Η διάρκεια των τοποθετήσεων ανέρχεται κανονικά σε τρεις μήνες, αλλά ενδέχεται να διαρκέσουν λιγότερο ή περισσότερο (μέχρι και ένα χρόνο) αν η φύση της επαγγελματικής εμπειρίας ή οι σκοποί κατάρτισης το απαιτούν.

7.2.5 Στα κράτη μέλη, οι εθνικές μονάδες συντονισμού είναι υπεύθυνες για τη λειτουργία του προγράμματος. Το επίπεδο της διαθέσιμης οικονομικής ενίσχυσης ποικίλλει ανάλογα με το κράτος μέλος του αιτουμένου και τη φύση της τοποθέτησης. Οι επιχορηγήσεις θα χορηγούνται από την εθνική μονάδα συντονισμού στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν οι εν λόγω νέοι.

7.3 Η ενσωμάτωση του προγράμματος ανταλλαγών νέων εργαζομένων στο πρόγραμμα PETRA II θέτει αυτές της δραστηριότητες στο άμεσο πλαίσιο της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων και της προετοιμασίας τους για την επαγγελματική ζωή του ενηλίκου ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την ευρύτερη αναγνώριση της αξίας τέτοιων εμπειριών και, ταυτόχρονα, διασφαλίζοντας τη συνεχιζόμενη ανάπτυξή τους.

7.4 Ποσοτικά, το πρόγραμμα PETRA II στοχεύει στην οικονομική υποστήριξη 100.000 τοποθετήσεων νέων στην τριετή περίοδο 1992-1994 από τις οποίες 20.000 προβλέπονται για νέους εργαζομένους - αριθμός που είναι μεγαλύτερος από το συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων σε ανταλλαγές νέων εργαζομένων στα πλαίσια του τρίτου κοινού προγράμματος.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

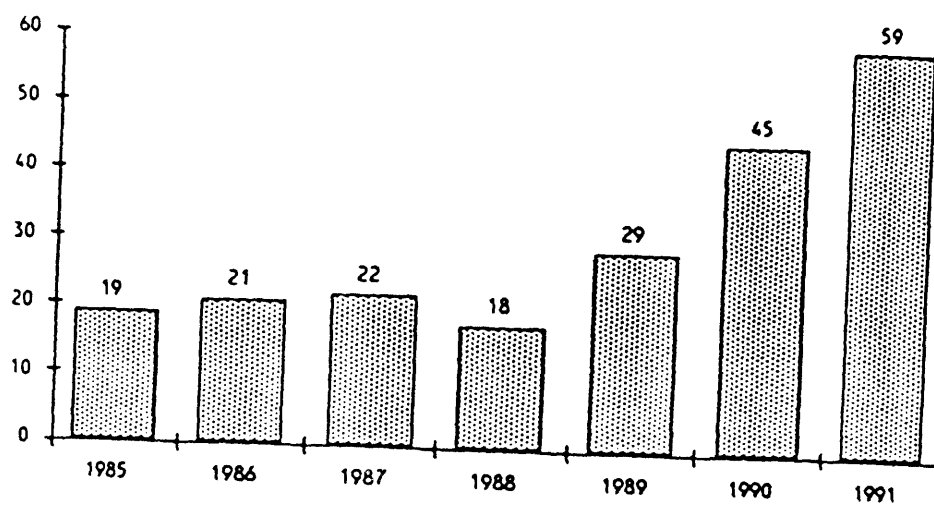
8.1 Μετά σχεδόν τρεις δεκαετίες, το παλαιότερο από τα κοινοτικά προγράμματα κινητικότητας νέων έφτασε στο τέλος του με τη λήξη του τρίτου κοινού προγράμματος και τη συγχώνευσή του με το πρόγραμμα PETRA II.

- 8.2 Αν και, ο άμεσος αντίκτυπος του προγράμματος σε απόλυτους αριθμούς μπορεί να χαρακτηριστεί ως εξαιρετικά περιορισμένος, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πληθυσμός των νέων της Κοινότητας είναι περίπου 52 εκατομμύρια, ο αντίκτυπος του στη μεθοδολογία και στο περιεχόμενο των ανταλλαγών νέων εργαζομένων ήταν υποδειγματικός και συνέβαλε αναμφισβήτητα σε μια προστιθέμενη αξία στον τομέα αυτό. Επιπλέον, το πρόγραμμα βοήθησε έμμεσα στην προετοιμασία του εδάφους για την εισαγωγή άλλων πολύ πιο σημαντικών κοινοτικών σχημάτων κινητικότητας νέων όπως τα προγράμματα COMETT, ERASMUS και "Νεολαία για την Ευρώπη.
- 8.3 Τελικά, το πρόγραμμα ανταλλαγών νέων εργαζομένων πρέπει να θεωρηθεί ότι συνέβαλε στη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και καθιέρωσε την έννοια των πολιτών της Κοινότητας που είναι και τα δύο σημαντικά μέσα για την επιτυχή εκπλήρωση της μελλοντικής Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

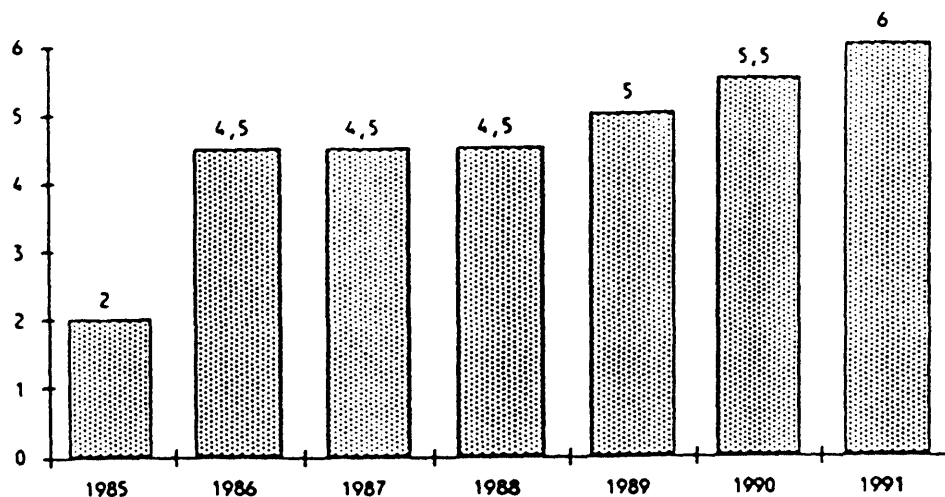
Πίνακας 1

Αριθ. οργανωτών ανταλλαγών ανά έτος

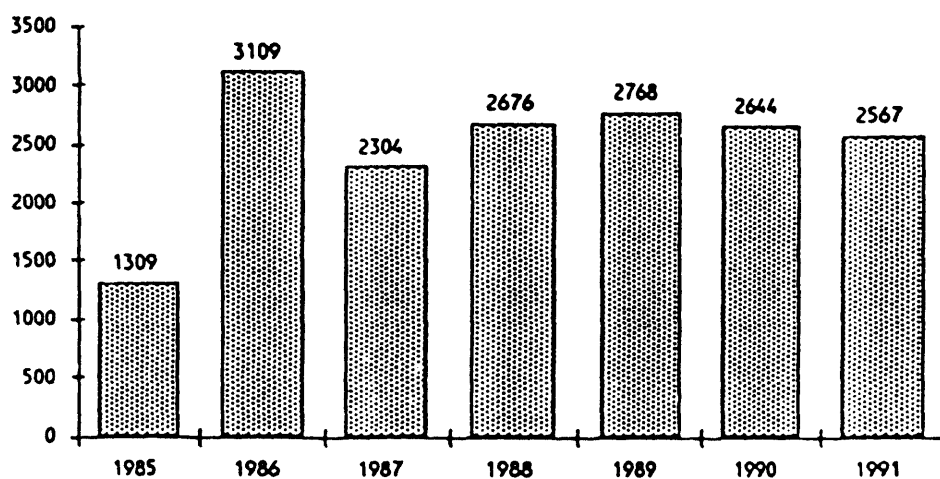
Πίνακας 1

Ετήσιος προϋπολογισμός σε ΜΕΣΥ

Πίνακας 2

Αριθ. συμμετεχόντων ανά έτος

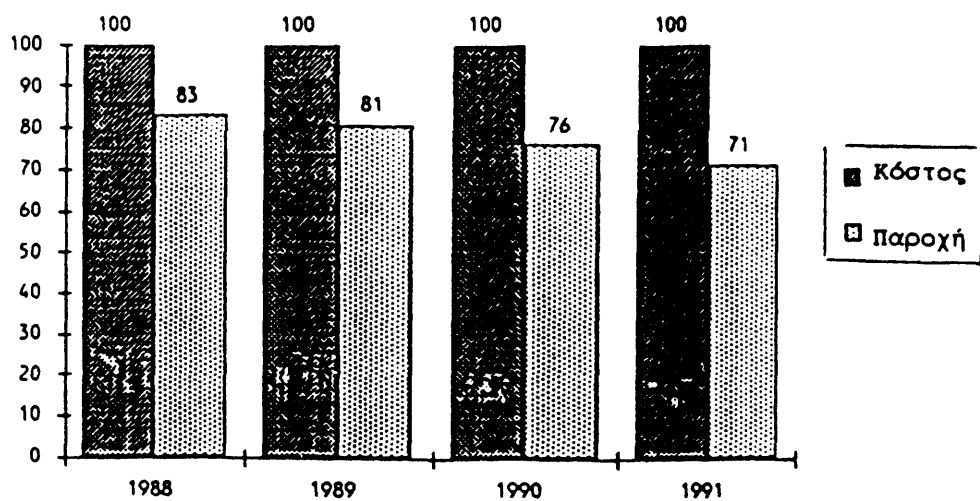

Σύνολο: 17377

Σημείωση: Τα δεδομένα των ετών 1985 και 1986 βασίζονται σε ενδεικτικά στοιχεία που δόθηκαν από τους οργανωτές ανταλλαγών

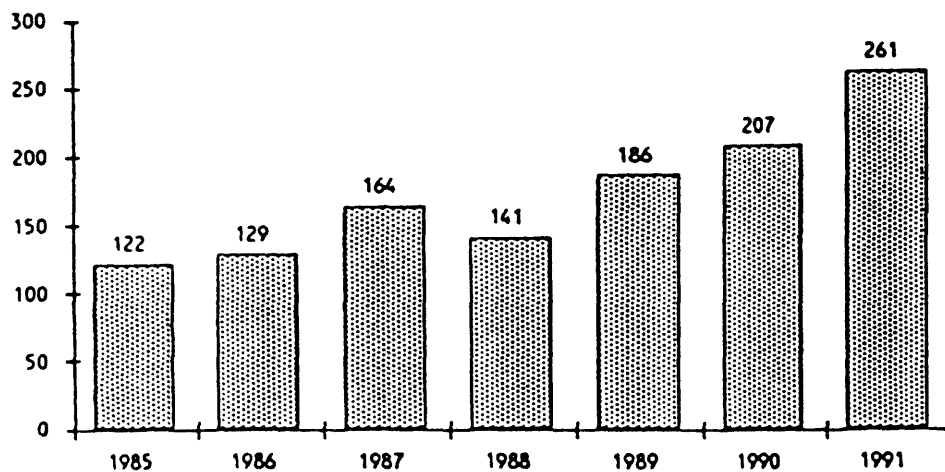
Πίνακας 1

Ανάλυση κόστους-παροχών επί τοις εκατό

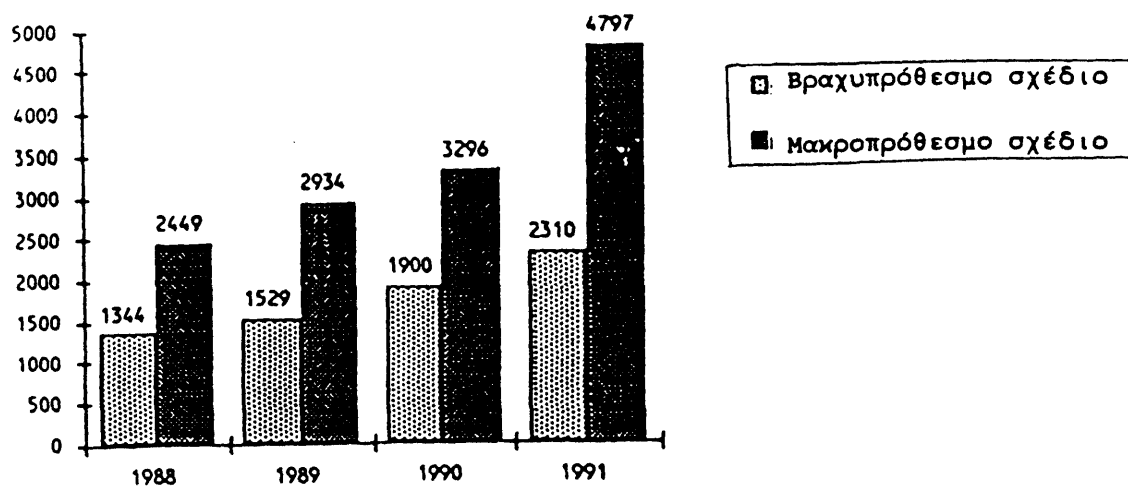
Πίνακας 2

Μέσο κόστος ανά συμμετέχοντα και ανά εβδομάδα σε ECU

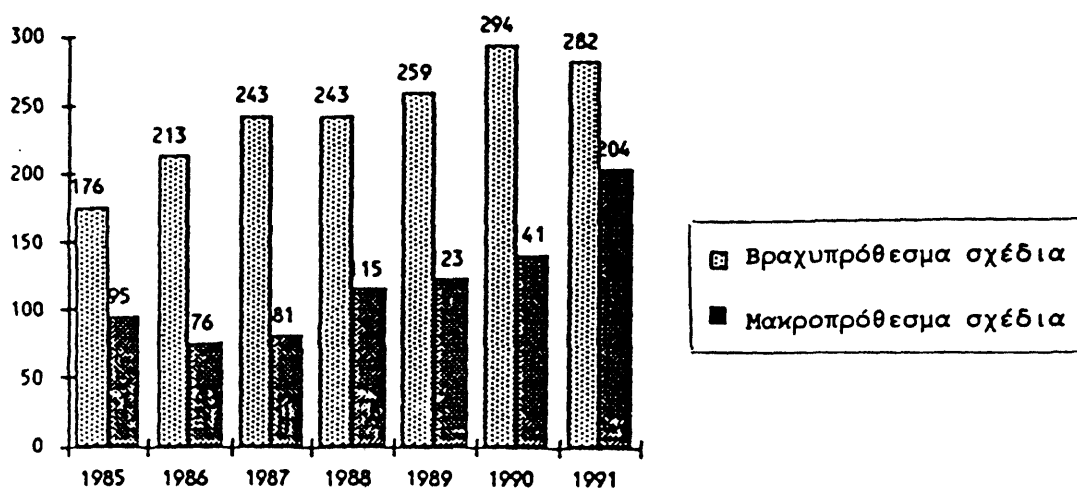
Πίνακας 3

Μέσο κόστος ανά συμμετέχοντα και ανά βραχυ/μακροπρόθεσμο σχέδιο σε ECU

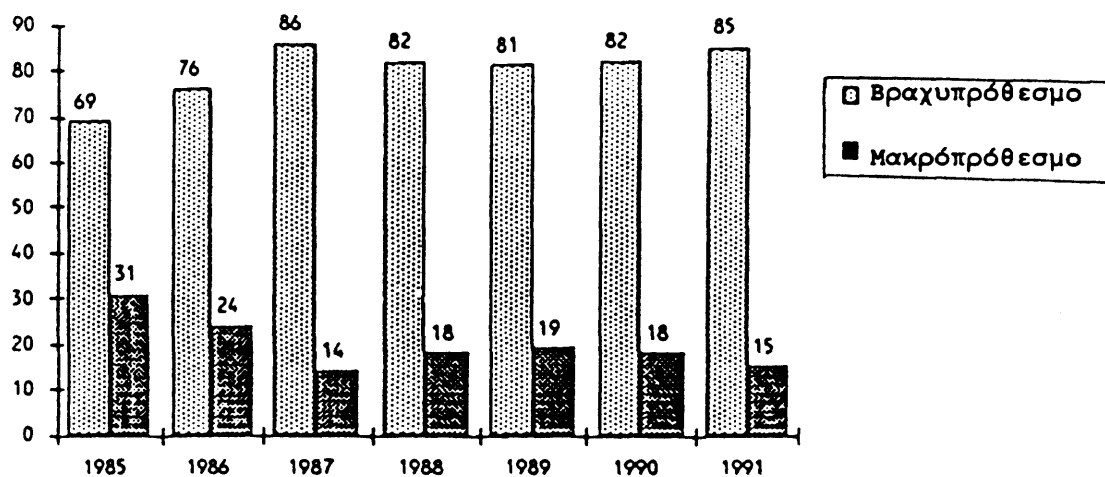
Πίνακας 4

Μέσο κόστος ανά συμμετέχοντα ανά εβδομάδα και ανά βραχυ/μακροπρόθεσμο σχέδιο σε ECU

Πίνακας 1

Βραχυ/μακροπρόθεσμα σχέδια επί τοις εκατό

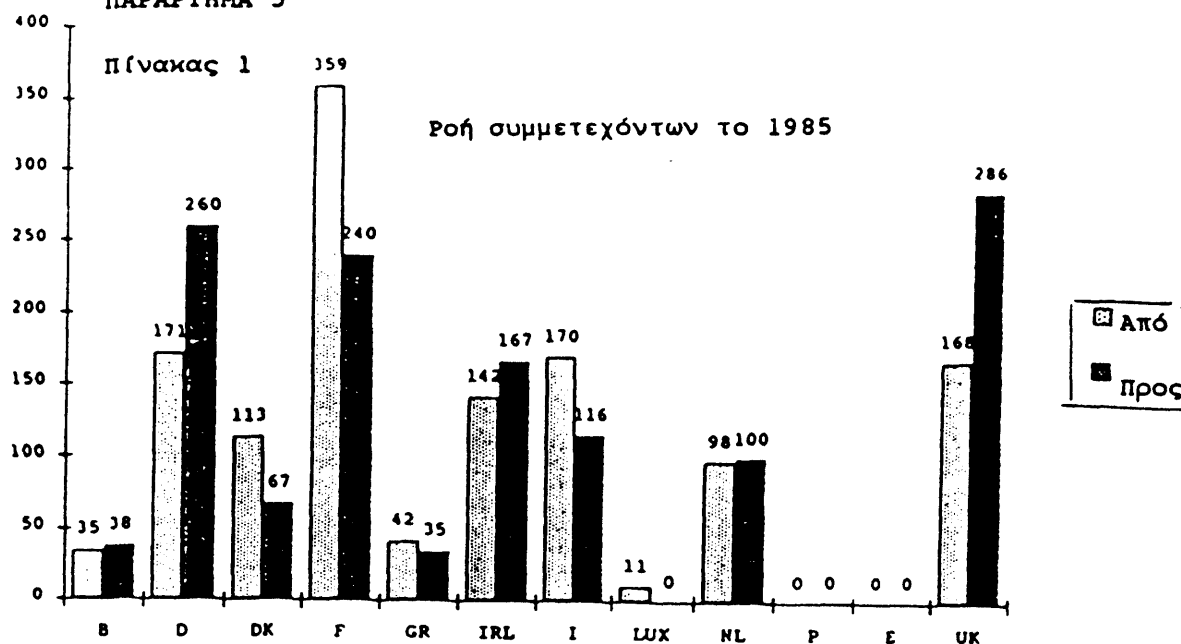
Σημειώσεις: Τα ποσοστά για το 1985 είναι εκτιμήσεις

Η κατανομή για το διάστημα 1985-1987 βασίζεται στον αριθμό των συμμετεχόντων/εβδομάδες·
η κατανομή για το διάστημα 1988-1991 στον αριθμό των σχεδίων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Πίνακας 1

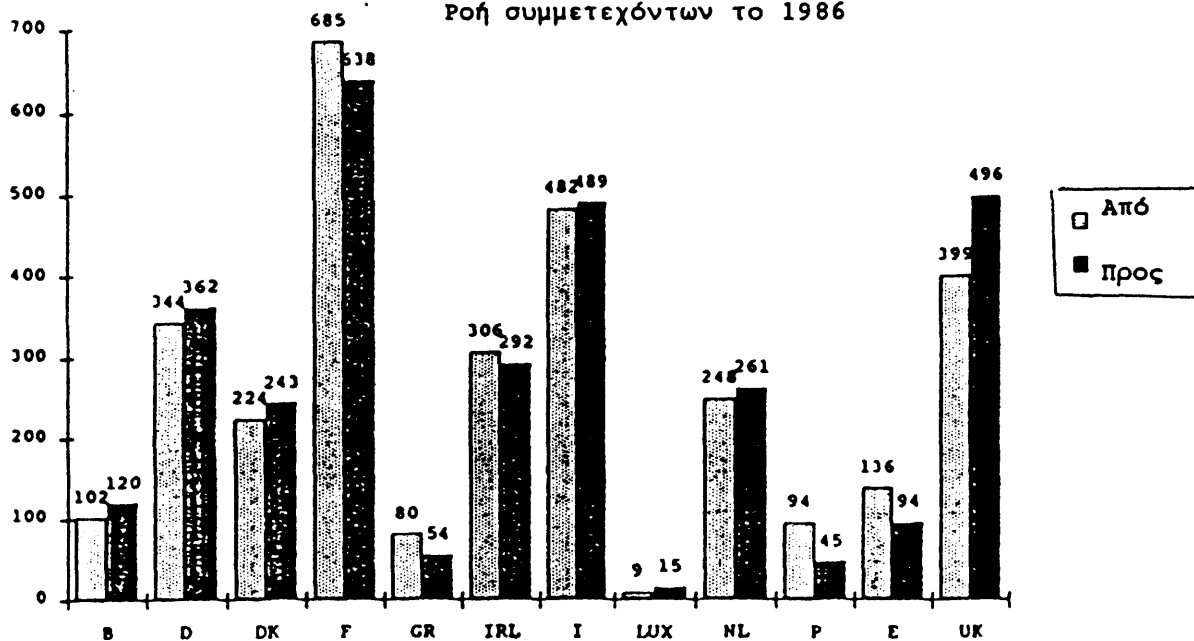
Ροή συμμετεχόντων το 1985

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται σε ενδεικτικά στοιχεία που δόθηκαν από τους οργανωτές ανταλλαγών

Πίνακας 2

Ροή συμμετεχόντων το 1986

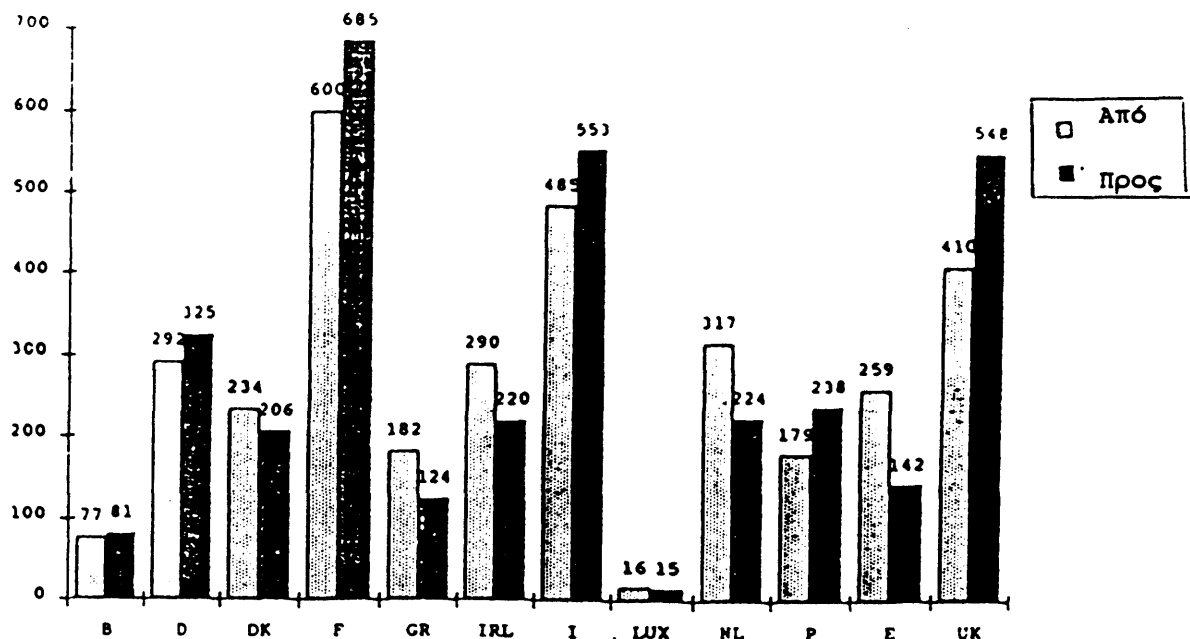

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται σε ενδεικτικά στοιχεία που δόθηκαν από τους οργανωτές ανταλλαγών

Πίνακας 3

Ροή συμμετεχόντων το 1987

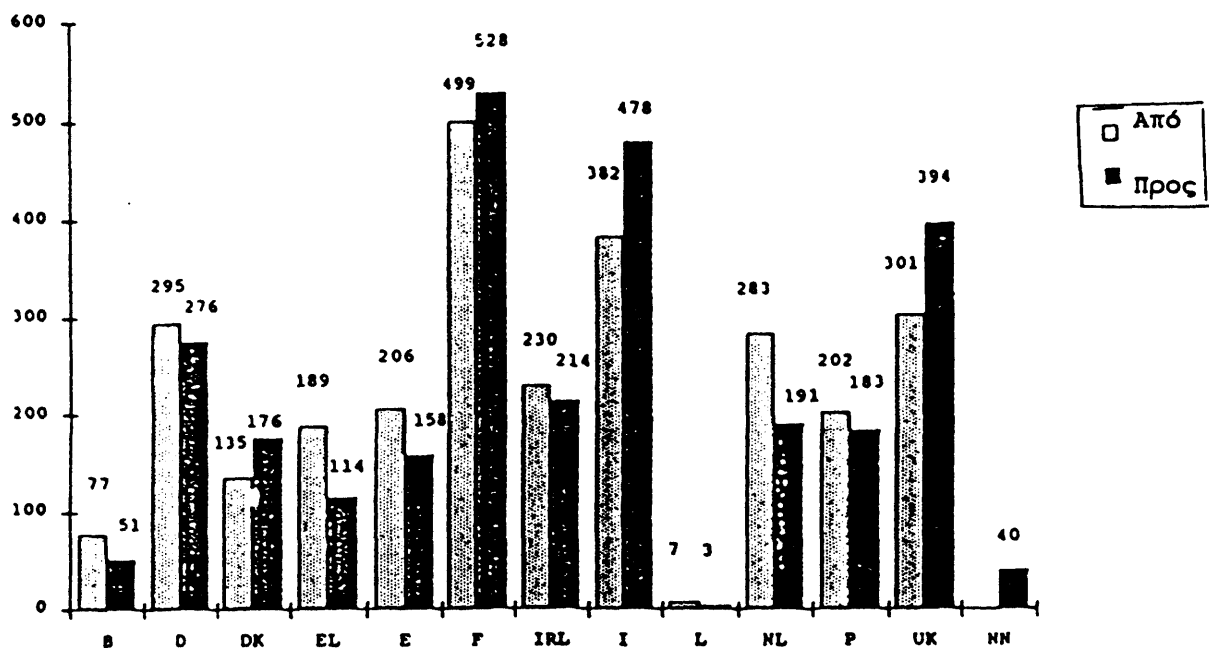
19

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται σε ενδεικτικά στοιχεία που δόθηκαν από τους οργανωτές ανταλλαγών

Πίνακας 4

Ροή συμμετεχόντων το 1988

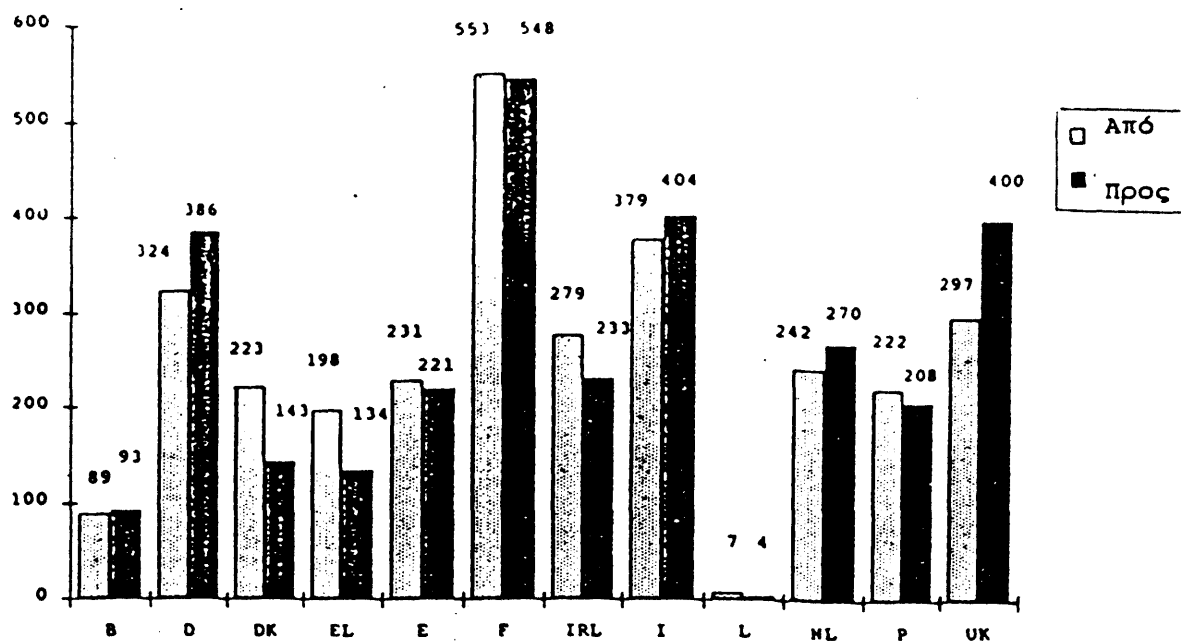

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται στον αριθμό των προγραμματισμένων συμμετοχών και είναι κατά συνέπεια μεγαλύτερα από τον πραγματικό τελικό αριθμό των συμμετεχόντων

Πίνακας 5

Ροή συμμετεχόντων το 1989

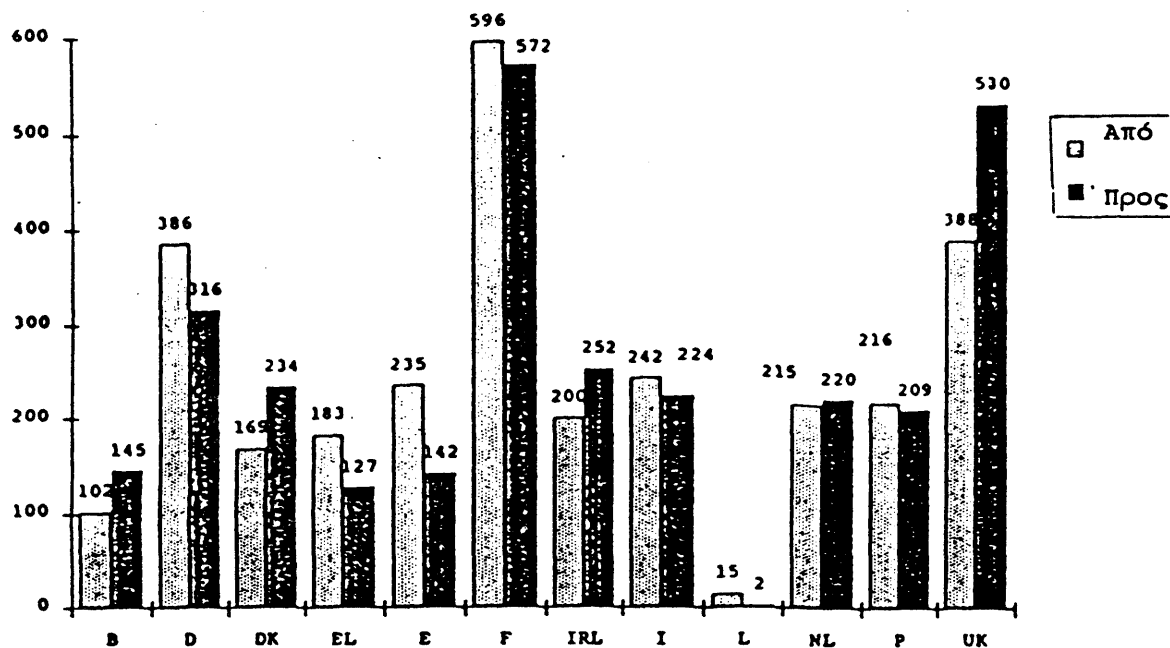
20

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται στον αριθμό των προγραμματισμένων συμμετοχών και είναι κατά συνέπεια μεγαλύτερα από τον πραγματικό τελικό αριθμό των συμμετεχόντων

Πίνακας 6

Ροή συμμετεχόντων το 1990

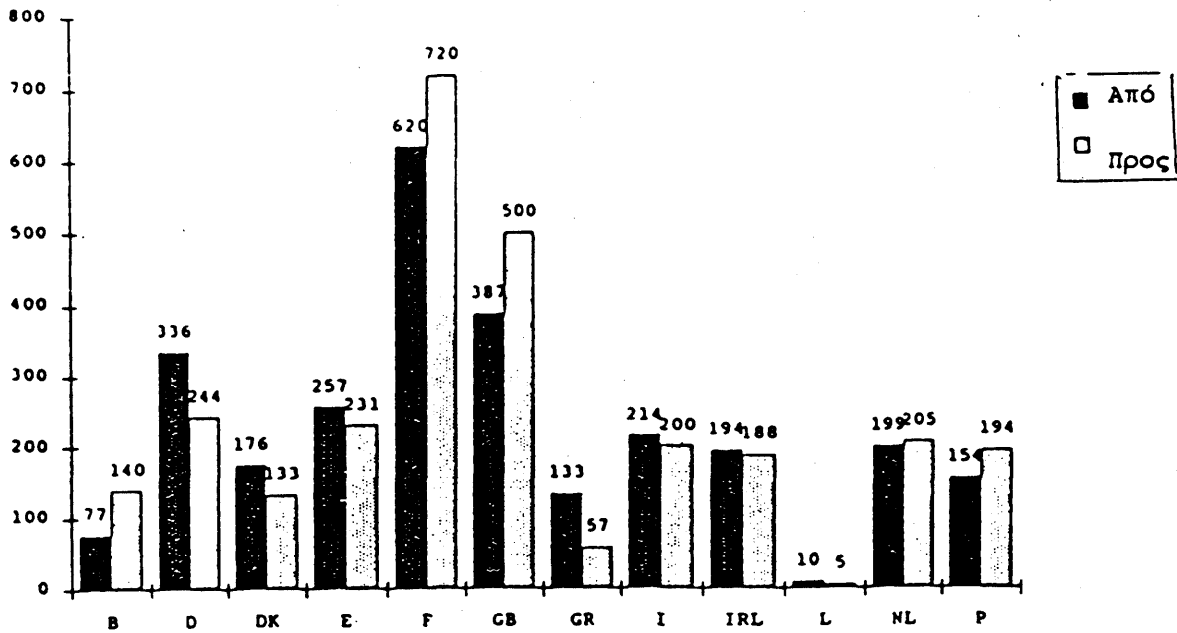

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται στον αριθμό των προγραμματισμένων συμμετοχών και είναι κατά συνέπεια μεγαλύτερα από τον πραγματικό τελικό αριθμό των συμμετεχόντων

Πίνακας 7

Ροή συμμετεχόντων το 1991

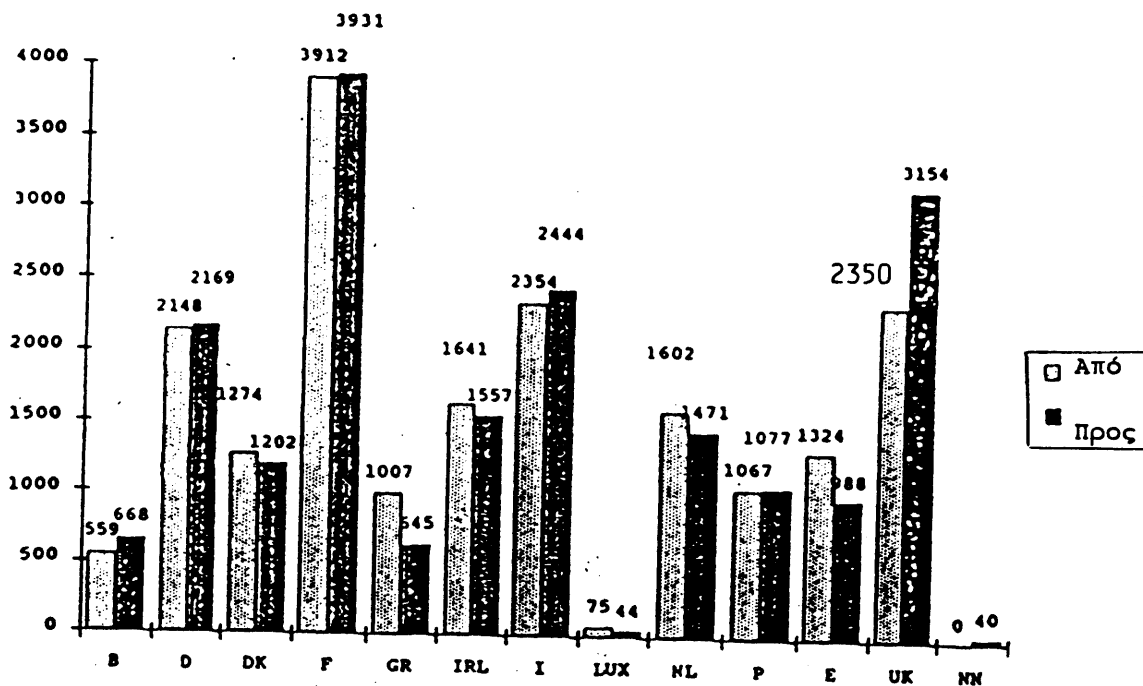
27

Σημείωση: Τα δεδομένα βασίζονται στον αριθμό των προγραμματισμένων συμμετεχόντων και είναι κατά συνέπεια μεγαλύτερα από το πραγματικό τελικό αριθμό των συμμετεχόντων

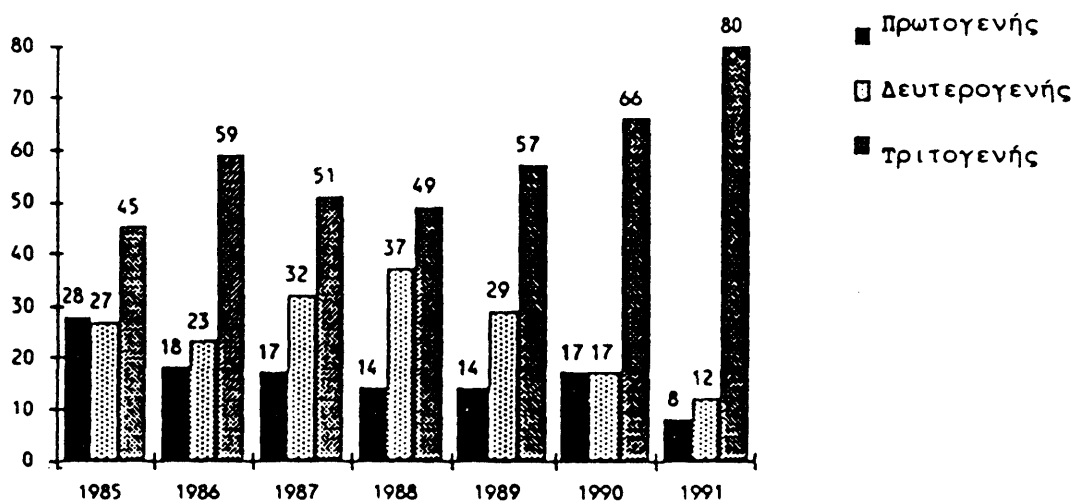
Πίνακας 8

Ροή συμμετεχόντων κατά την περίοδο 1985-1991

Πίνακας 1

Κλαδική κατανομή των σχεδίων επί τοις εκατό

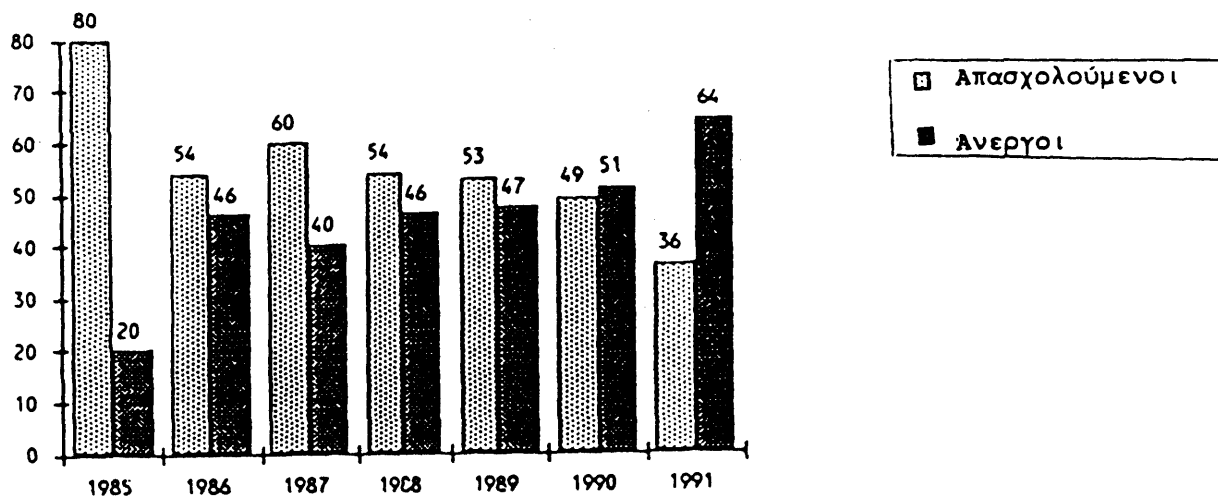
Σημείωση: Η κατανομή για το διάστημα 1985-1987 βασίζεται στον αριθμό συμμετεχόντων/εβδομάδες· η κατανομή για το διάστημα 1988-1991 στον αριθμό των σχεδίων

Κατάλογος τομέων ανταλλαγών του τρίτου κοινού προγράμματος:

Γεωργία	Νοσοκομεία
Αγροτοβιομηχανία	Ξενοδοχεία/Εστιατόρια
Αρχαιολογία	Κυνήγι
Αρχιτεκτονική αναστήλωση	Εισαγωγές/εξαγωγές
Τέχνες	Ασφάλειες
Συντήρηση έργων τέχνης	Κηπουρική
Οπτικοακουστική παραγωγή	Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης
Τράπεζες	Μεταποιητική βιομηχανία
Ναυπήγηση	Μάρκετινγκ
Κεραμική βιομηχανία	Μέσα μαζικής ενημέρωσης
Χημική βιομηχανία	Βιομηχανία μετάλλου
Κινηματογράφος	Εργασίες ψηφιδωτών
Τσίρκο	Μουσική
Εμπόριο και συναλλαγές	Διατήρηση της φύσης
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	Νοσηλευτική
Οικοδομικά και τεχνικά έργα	Βιομηχανία επεξεργασίας
Συνεταιρισμοί	Δημόσια διοίκηση
Χειροτεχνία	Ανακύκλωση
Διοργανωτές πολιτιστικών εκδηλώσεων	Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας
Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες	Γραμματεία και διοίκηση
Διανομές	Αθλητισμός
Μηχανική	Τεχνική βοήθεια στη γεωργία
Προστασία περιβάλλοντος	Τηλεματική
Αλιεία	Υφαντουργία
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών	Θέατρο
και καπνού	Τουρισμός
Βιομηχανία επεξεργασίας τροφίμων	Μεταφορές
Δασοπονία	Αμπελουργία
Υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας	Επαγγελματική κατάρτιση
Φυτοκομία	

Πίνακας 1

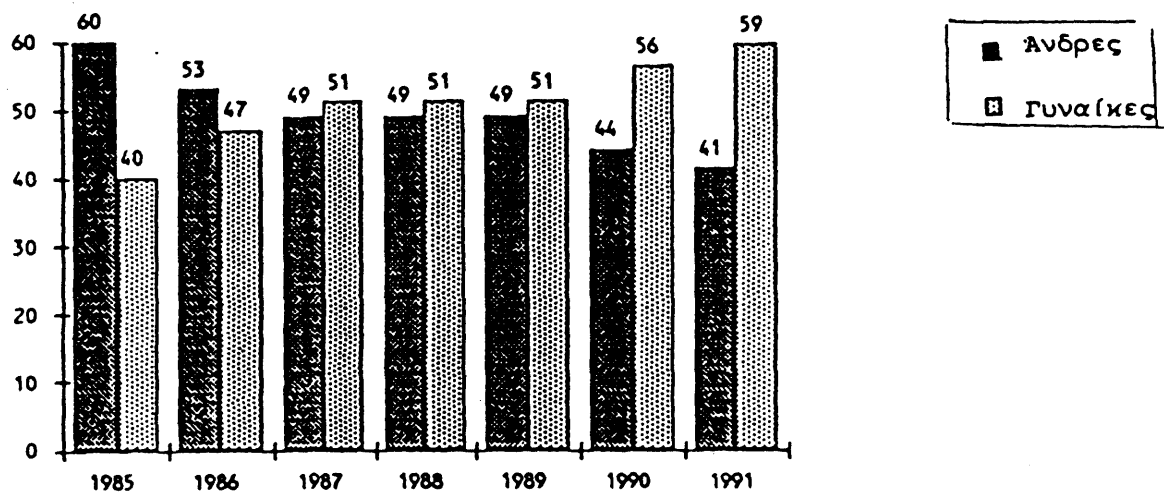
Απασχολούμενοι/άνεργοι νέοι εργαζόμενοι επί τοις εκατό

Σημείωση: Τα ποσοστά για το διάστημα 1985-1987 είναι εκτιμήσεις

Πίνακας 2

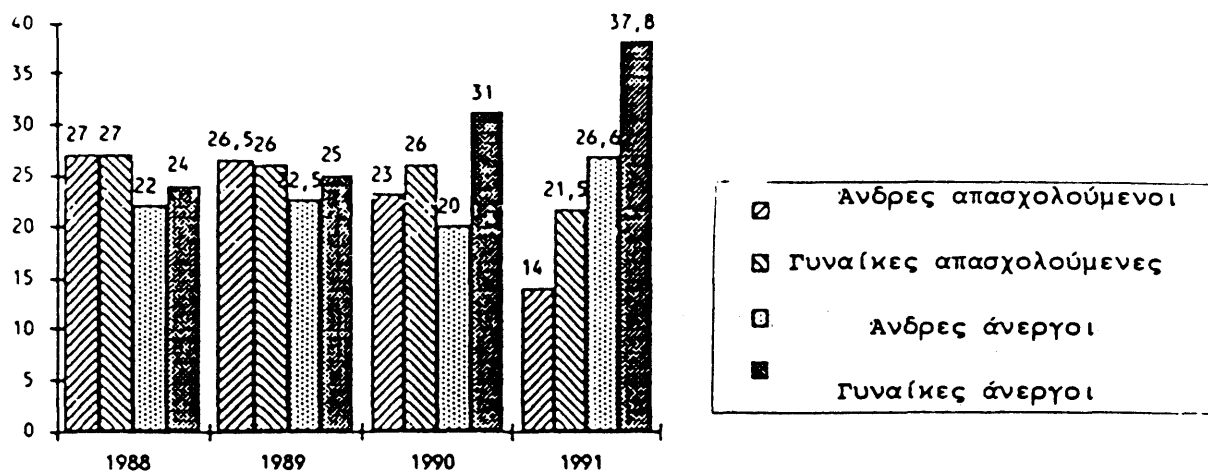
Ανδρες/γυναίκες νέοι εργαζόμενοι επί τοις εκατό

Σημείωση: Τα ποσοστά για το 1985-1987 είναι εκτιμήσεις

Πίνακας 3

Ανδρες/γυναίκες απασχολούμενοι/άνεργοι σε ποσοστά

26

ISSN 0254-1483

COM(92) 512 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

16 04

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-92-534-GR-C

ISBN 92-77-50123-5
